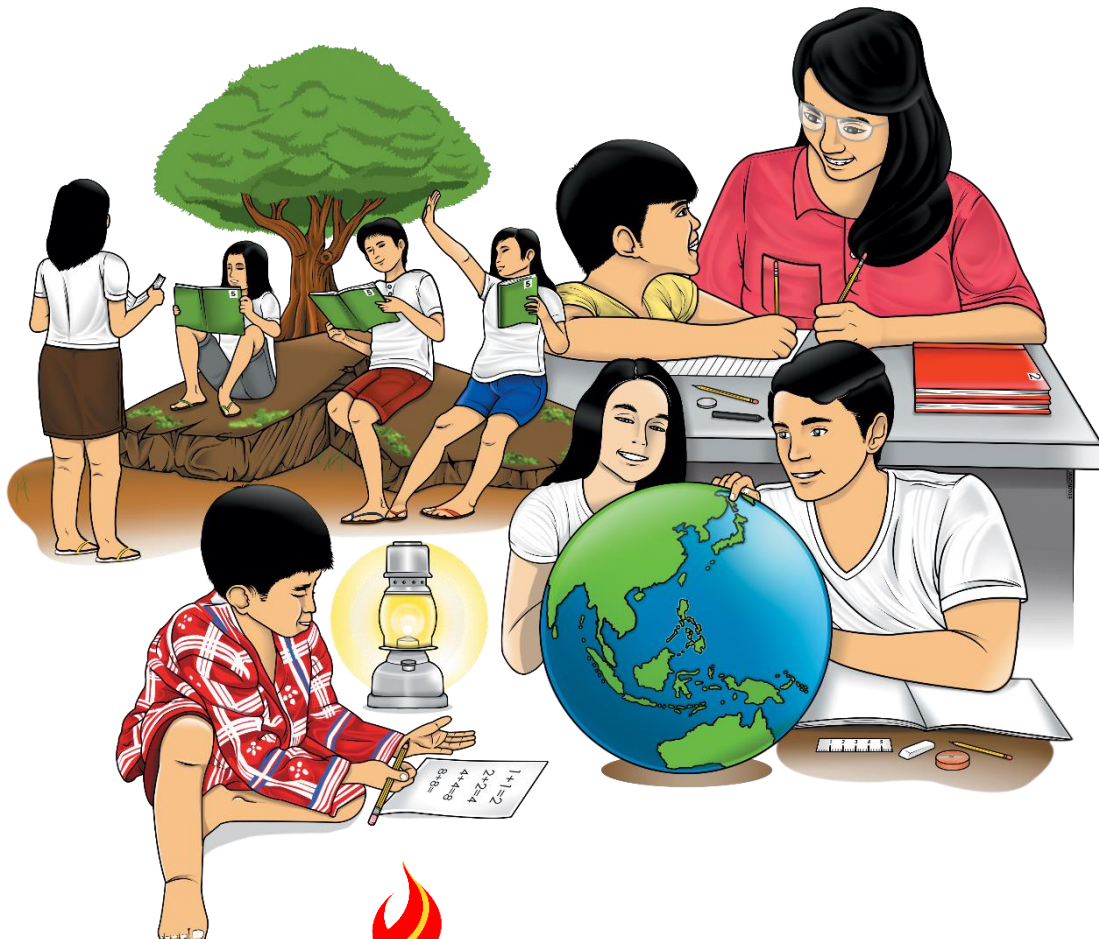

Araling Panlipunan

Unang Markahan – Modyul 5: Pang Ekonomikong Pamumuhay ng mga Pilipino sa Panahong Pre-Kolonyal

Alamin

Matututunan mo sa modyul na ito kung ano ang paraang pang ekonomiko at pamumuhay ng mga Pilipino sa panahong pre-kolonyal. Bukod sa pamumuhay, susuriin din ang naging kabuhayan ng ating mga ninuno at kung paano nila ito iniayon sa kanilang kapaligiran. Kabilang sa mga kabuhayang ito ang pagsasaka, pangingisda, panghihiram/pangungutang, pangangaso, *slash and burn*, pangangayaw, pagpapanday, paghahabi at iba pa.

Malalaman din sa modyul na ito ang mga bansang nakipagkalakalan sa Pilipinas at ang kani-kanilang mga produkto. Ang mga ito ang tumulong sa mga Pilipino upang matustusan ang kanilang pang-araw-araw na pangangailangan at makapamuhay nang masagana noong sinaunang panahon.

Pagkatapos mong mapag-aralan ang modyul na ito, ikaw ay inaasahang:

Makasusuri sa mga pang-ekonomikong pamumuhay ng mga Pilipino sa panahong pre-kolonyal ayon sa panloob at panlabas na kalakalan at uri ng kabuhayan (pagsasaka, pangingisda, panghihiram/pangungutang, pangangaso/*burn* pangangayaw, pagpapanday, paghahabi at iba pa).

Subukin

Panuto: Basahing mabuti ang bawat aytem. Piliin ang titik ng tamang sagot at isulat sa inyong sagutang papel.

1. Anong paraan ng pagsasaka ang nililinis at sinusunog muna ang burol bago taniman?
 - A. pag-aararo
 - B. pagbabakod
 - C. pagkakakaingin
 - D. pagnarnarseri
2. Alin sa mga sumusunod ang HINDI hanapbuhay ng mga sinaunang Pilipino?
 - A. pagsasaka
 - B. pangingisda
 - C. pangangaso
 - D. pagiging katulong sa ibang bansa
3. Naging tanyag ang mga Pilipino noon dahil sa mga gawaing ito maliban sa isa. Ano ito?
 - A. pagpapalayok
 - B. paghahabi
 - C. paggawa ng sasakyang pandagat
 - D. paggawa ng kasangkapang elektroniks

4. Ano ang tawag sa sistema ng pakikipagkalakalan noong pre-kolonyal?
 - A. barter
 - B. komunismo
 - C. open trade
 - D. sosyalismo
5. Anong bansa ang HINDI tuwirang nakipagkalakalan sa Pilipinas noon?
 - A. China
 - B. India
 - C. Indonesia
 - D. Saudi Arabia
6. Anong lugar ang naging tanyag at sentro ng kalakalan sa bansa noong pre-kolonyal?
 - A. Cebu
 - B. Davao
 - C. Leyte
 - D. Manila
7. Ano ang tawag sa gawaing pang ekonomiko na gumagawa ng mga bagay na mula sa metal tulad ng ginto?
 - A. pangangaso
 - B. pangingisda
 - C. metalurhiya
 - D. pangangalap ng pagkain
8. Ang _____ ay ginagamit sa paggawa ng mga palamuti tulad ng pulseras at hikaw noong pre-kolonyal.
 - A. bato
 - B. dahon
 - C. perlas
 - D. plastik
9. Alin sa mga sumusunod ang HINDI dalang produkto ng mga Tsino sa bansa?
 - A. kristal
 - B. salamin
 - C. tapayan
 - D. timbangan
10. Kung ikaw ay nabuhay noong pre-kolonyal at ang iyong trabaho ay paggawa ng mga sandata mula sa bakal, ano ang tawag sayo?
 - A. karpentero
 - B. latero
 - C. mason
 - D. panday

Aralin 1

Pang Ekonomikong Pamumuhay ng mga Pilipino sa Panahong Pre-Kolonyal

Sa araling ito ay mapag-aaralan mo ang iba't ibang uri ng mga gawaing pang ekonomiko ng mga Pilipino sa panahon ng pre-kolonyal. Masusuri mo rin kung ano anong mga bansa ang nakipagkalakalan sa atin at ang mga produktong dala nila bilang kapalit sa ating mga sariling produkto.

Balikan

Panuto: Suriin ang mga pahayag sa bawat bilang. Isulat sa sagutang papel kung ito ay **TAMA** o **MALI**.

1. Natutong gumamit ng makinis na bato ang mga Pilipino noong Panahon ng Neolitiko.
2. Ang datu ang pinakamababang antas ng tao sa lipunan.
3. Ang kababaihan ay walang karapatan sa lipunan.
4. Bukod sa pagiging tagapagbalita ay tagalitis din ang umalohokan.
5. Mahalaga ang pakikipag-ugnayan ng bawat barangay noon para sa tahimik at matiwasay na pamumuhay.

Tuklasin

Panuto: Suriin at kilalanin nang mabuti ang mga uri ng kabuhayan na ipinapakita sa ibaba. Tukuyin kung anong produkto ang makukuha o magagawa nila. Isulat ang sagot sa inyong sagutang papel.

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

Suriin

Sinasabing mayaman ang bansang Pilipinas noon pa man. Ito ay makikita sa uri ng kabuhayan mayroon ang ating mga ninuno. Nakasalalay sa likas na yaman ang uri ng hanapbuhay nila sa kapuluan. Natuto ang mga Pilipino na iangkop ang kanilang kabuhayan sa kanilang kapaligiran.

Isa sa pangunahing kabuhayan ng mga sinaunang Pilipino ay ang pagsasaka o agrikultura. May dalawang paraan ng pagsasaka ang kanilang ginawa. Ang **pagkakaingin** o ang paghahawan at pagsusunog na paraan pagsasaka ay ginagawa sa burol. Ang isang paraan naman ay ang paggamit ng mga irigasyon patubig sa mga sakahang nasa patag na lugar. Ang mga palay, mais, niyog, t iba pang mga punongkahoy ang ilan sa mga pangunahing pananim ng mga katutubong Pilipino.

Ang lokasyon ng bansa ay napapalibutan ng karagatan kaya iniaayon ng mga sinaunang Pilipino ang kanilang pamumuhay. Sila ay naging mangingisda, at paninisid ng mga kabibe lalo na yung mga nasa malapit sa dagat at ilog.

Natuklasan din nila ang paggawa ng mga produktong gawa sa hilaw na materyal. Kaya nabuhay ang industriya ng pagpapalayok, paghahabi, paggawa ng mga sasakyang-pandagat, at iba pa.

Bukod sa agrikultura, gawain ng mga ninuno natin noon ay ang **pagpapanday** ng mga metal tulad ng ginto na kung tawagin ay **metalurhiya**. Mahusay gumawa ng mga produkto gawa sa metal ang mga Pilipino.

Sa huling bahagi ng Panahon ng Bakal, nagsimulang makipagkalakalan ang mga ninuno natin sa mga karatig bansa sa Timog Silangang Asya. Naging sentro ng kalakalan ang Manila. Sa simula ay nagpapalitan sila ng kani-kanilang produkto. Ang pagpapalitan ng produkto na ito ay tinatawag na sistemang **barter**. Ang mga bansang China, Indonesia at Saudi Arabia ang mga nakikipagkalakalan sa bansa.

Sinasabing ang bansang India ay hindi tuwiran ang pakikipagkalakalan sa bansa dahil ang mga produktong kristal, abaloryo at pulseras ay nakarating sa bansa mula sa Indonesia. Di kalaunan, may mga karatig bansa rin ang nakipagkalakalan tulad ng Thailand at Japan. Marami tayong natutunan sa kaugalian at kultura ng mga bansang nakipagkalakalan sa bansa. Ito ang tinatawag na di-direktang impluwensya sa atin.

Pagyamanin

Panuto: Lagyan ng mukhang nakangiti (😊) ang ginagawa o hanapbuhay ng mga Pilipino noon at malungkot na mukha (😞) naman kung hindi. Isulat ito sa inyong sagutang papel.

- _____ 1. Pagpapanday
- _____ 2. Panghuhuli ng mga isda
- _____ 3. Pagtatanim o pagsasaka
- _____ 4. Paninisid ng perlas o kabibe
- _____ 5. Pangangalakal ng mga kagamitang di-kuryente

Isaisip

Panuto: Lagyan ng tsek (✓) ang ginagawa o hanapbuhay ng mga Pilipino noon at ekis (✗) naman kung hindi. Isulat ito sa inyong sagutang papel.

- _____ 1. Paghahabi ng tela.
- _____ 2. Pagbebenta ng mga kalakal o produkto.
- _____ 3. Pagkukumpuni ng sirang kable ng koryente.
- _____ 4. Pagmimina ng ginto, pilak, at iba pang mineral.
- _____ 5. Paggawa ng kagamitang pinatakbo ng elektrisidad.

Isagawa

Panuto: Suriin kung **Tama** o **Mali** ang mga sumusunod na mga pahayag. Isulat ang sagot sa sagutang papel.

- _____ 1. Walang kaalaman sa pagmimina ang mga ninuno noon.
- _____ 2. Ang kalakalan noon ay kilala sa tawag na sistemang barter.
- _____ 3. Ang mga likas na yaman ay napakahalaga sa pamumuhay ng mga katutubong Pilipino.
- _____ 4. Ang paghahanapbuhay ng mga Pilipino noon ay nakadepende sa katangian ng lugar na kanilang tinitirhan.
- _____ 5. Ang mga palay, mais, niyog, at iba pa pang punongkahoy ang ilan sa mga pangunahing pananim ng mga katutubong Pilipino.

Tayahin

Gawain A.

Gamit ang tsart sa ibaba, sagutin. Isulat ang iyong sagot sa iyong kuwaderno

Suriin ang mga naging kontribusyong pang-ekonomiko ng mga sinaunang Pilipino sa panahon ng pre-kolonyal.

Kontribusyon sa Pagsasaka	Kontribusyon sa Industriya	Kontribusyon sa Pakikipagkalakalan

Karagdagang Gawain

Panuto: Gumupit ng mga larawan at idikit sa bondpaper ang mga hanapbuhay noong unang panahon tulad ng:

1. Pangingisda
2. Pangangaso
3. Paghahabi
4. Pagtatanim
5. Barter o kalakalan

Susi sa Pagwawasto

Subukin

1. B
2. D
3. D
4. A
5. B
6. D
7. C
8. C
9. A
10. D

Balikan

1. Tama
2. Mali
3. Mali
4. Tama
5. Tama

Tuklasin

1. Pagsasaka
2. Pangngisda
3. Pangangaso
4. Pagpanday
5. Paghahabi

Isagawa

1. Mali
2. Tama
3. Tama
4. Tama
5. Tama

Pagymanin

1. ☒
2. ☒
3. ☒
4. ☒
5. ☒

Isaisip

1. ✓
2. ✓
3. X
4. ✓
5. X

Tayahin			
	Kontribusyon sa Pakikipagkalan	➤ Nakarating sa bansa ang iba't-ibang produkto ➤ Naiimpluwensyahan ang kultura at pamunghay ng mga Pilipino	
	Kontribusyon sa Industriya		
	➤ Nagkaroon ng paghahabi, pagpapalayok at paggawa ng mga sasakyang-pandagat ➤ Umusbong ang metaluriya	➤ Nalaman ang iba't-ibang uri ng pagsasaka ➤ Nagkaroon ng sariling suplay ng pagkain ➤ Nagamit ang mga nakatiwangwang na lupa	